

УДК 352.07/08:351.77:614.2

DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2024/19-22/22>

Богдан ЦЮРКО, генеральний директор

ORCID ID: 0009-0009-7546-441X

e-mail: bohdan.tsiurko@mrt-m24.com

ТОВ "Медистар", Київ, Україна

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Вступ. Розглянуто переваги та проблемні аспекти міжмуніципального співробітництва у сфері охорони здоров'я, яке має стати потужним інструментом підвищення якості надання медичних послуг на місцевому рівні.

Методи. Для досягнення мети дослідження застосовано низку загальних і спеціальних наукових методів, а саме: методи аналізу та синтезу, абстрактно-логічний метод – для вивчення наукових джерел, формування висновків і визначення дискусійних положень; емпіричний метод – для описання досвіду міжмуніципального співробітництва; статистичний метод – для висвітлення динамічних і структурних змін у процесі впровадження міжмуніципального співробітництва у сфері надання медичних послуг.

Результати. Доведено, що реформа публічного управління у напрямку децентралізації дозволила територіальним громадам отримати реальні права на самостійне вирішення питань місцевого значення. Секторальні зміни, зокрема й у сфері охорони здоров'я, стали важливим підґрунтям розгортання децентралізаційних процесів. Водночас збільшення прав і відповідальності стало справжнім викликом для багатьох органів місцевого самоврядування, яким не вистачало ресурсів, досвіду, кадрового потенціалу. Тому міжмуніципальне співробітництво, коли об'єднуються матеріально-фінансові ресурси, управлінський досвід, стає необхідністю для забезпечення населення якісними послугами. Наголошено, що потреба в консолідації зусиль особливо актуалізується в сучасних умовах воєнного стану. Потреба людей у медичних послугах зростає, а реальні можливості територіальних громад, навпаки, зменшуються унаслідок прямих руйнувань медичної інфраструктури, впливу економічних потрясінь, зменшення надходжень до місцевих бюджетів, дефіциту медичних працівників, тощо. Визначено, що співпраця між муніципалітетами є давньою традицією європейських країн. Наразі це положення закріплено в нормативно-правових документах України. Законодавцем було введено сутність співробітництва громад, засадничі принципи та основні форми його здійснення, визначено процедуру започаткування співробітництва. Виокремлено основні чинники розгортання міжмуніципального співробітництва, переваги та проблеми міжмуніципального співробітництва у сфері надання медичних послуг.

Висновки. Досліджено сучасну ситуацію з укладанням договорів міжмуніципального співробітництва у медичній сфері. Виявлено недостатню активність органів місцевого самоврядування у цьому напрямку та розроблено пропозиції, які сприятимуть посиленню кооперації територіальних громад щодо надання послуг охорони здоров'я.

Ключові слова: децентралізація, міжмуніципальне співробітництво, медичні послуги.

Вступ

Однією з найважливіших цілей реформи децентралізації в Україні було визначено підвищення якості надання публічних послуг на місцевому рівні, їх наближення безпосередньо до споживача, забезпечення належних фінансових, матеріальних, організаційних умов утримання та розвитку базових сфер життєдіяльності територіальних громад.

Широкомасштабне передання багатьох повноважень на рівень місцевого самоврядування з одночасним укрупненням територіальних громад наповнила реальним змістом конституційно закріплене право територіальних громад на самостійне вирішення питань місцевого значення, безпосередню участь їх мешканців у виробленні місцевої політики, визначенні стратегічних цілей власного розвитку та шляхів їх досягнення.

Реформа публічного управління на засадах децентралізації торкнулась багатьох сфер, що потребувало відповідної реакції. Тому секторальні зміни стали важливим підґрунтям розгортання децентралізаційних процесів, відходу від вироблення секторальної державної політики за принципом "зверху вниз", наділення органів місцевого самоврядування конкретними інструментами впливу на систему надання освітніх, соціальних, медичних та інших послуг.

Водночас розширення прав завжди супроводжується збільшенням обов'язків і відповідальності, до якої, як виявилось надалі, не всі територіальні громади були готові. Значна кількість органів місцевого самоврядування не змогла швидко переналаштуватися на нові моделі забезпечення населення базовими послугами, які потребували інших якостей та професійних навичок, ніж ті, що сформувались за роки панування централізованого підходу до управління основними сферами життєдіяльності, громад. До того ж укрупнення громад не стало стовідсотковим запобіжником фінансової неспроможності, що проявилось у нездатності окремих органів місцевого самоврядування утримувати та розвивати передані ним інфраструктурні об'єкти, зокрема й медичного призначення.

Розширена зона відповідальності в багатьох напрямках стала справжнім викликом, при цьому населення громади кожного дня потребувало задоволення його життєво важливих потреб. Тому постійне навчання, удосконалення наявних процесів управління, впровадження ефективних новацій стало вкрай необхідним складником діяльності органів місцевого самоврядування.

До таких новацій, безумовно, слід зарахувати міжмуніципальне співробітництво, коли об'єднуються фінансові, матеріальні ресурси, управлінські навички, та на цій основі виникає синергетичний ефект, ефект масштабу, що дозволяє громадам-партнерам надавати більш якісні та менш фінансово обтяжливі для кожної з них послуги.

Активізація міжмуніципального співробітництва у сфері охорони здоров'я особливо актуалізується у сучасних умовах, коли в Україні йдуть бойові дії. Потреба людей у медичних послугах різного типу зростає, а реальні можливості територіальних громад, навпаки, зменшуються унаслідок прямих руйнувань медичної інфраструктури, впливу економічних потрясінь, зменшення надходжень до місцевих бюджетів, дефіциту медичних працівників тощо.

Надзвичайно важкий стан медичної галузі можна проілюструвати словами міністра охорони здоров'я України: "Попри щоденні атаки ворожої армії на критичну інфраструктуру нам вдалося повністю відновити 517 об'єктів медзакладів, на інших 353 об'єктах роботи ще ведуться. Однак повномасштабна війна триває, і 26 об'єктів медзакладів, що були відновлені, пошкоджені знов" (Інтегрований підхід, безперервність..., 2024).

Тому вкрай потрібна консолідація зусиль, спільні дії задля підтримки стійкості системи охорони здоров'я та забезпечення за будь-яких умов населення медичними послугами належної якості та в необхідному обсязі. Підтвердженням цієї тези може слугувати те, що на міжнародній конференції "Відновлення послуг з охорони здоров'я на рівні громади", яка відбулась 6 червня 2024 року, експерти особливо наголошували на важливості координації зусиль для забезпечення безперервності та якості медичних послуг (Інтегрований підхід, безперервність..., 2024).

Метою дослідження є виявлення переваг і проблемних аспектів впровадження інструменту міжмуниципального співробітництва у сфері надання медичних послуг у сучасних умовах і розроблення рекомендацій щодо активізації взаємодії територіальних громад як важливого напрямку забезпечення населення медичними послугами у воєнний і постконфліктний період.

Огляд літератури. Проблематика організації системи надання публічних послуг на місцевому рівні досліджувалась багатьма вченими, серед яких І. Бодров, С. Болдирев, В. Вакуленко, О. Васильєва, Н. Васильєва, К. Ващенко, В. Колтун, В. Кравченко, В. Куйбіда, І. Лопушинський, В. Негода, В. Толкованов, В. Удовиченко та інші.

Питання міжмуниципального співробітництва, його організації, різних форм взаємодії, вітчизняного та закордонного досвіду налагодження партнерств між громадами висвітлювались у наукових працях Г. Борща, Р. Герцога, А. Гука, О. Дацко, М. Дзюпина, П. Жука, В. Засадка, О. Ігнатенка, О. Калашнікової, О. Колеснікова, А. Монфорта, Д. Олійник, А. Павлюк, Р. Халста та інших.

Проблематика організації діяльності органів місцевого самоврядування у сфері надання медичних послуг досліджувалися такими вченими, як Н. Карпишин, М. Комуницька, Н. Коробчинська, В. Михальчук, І. Мосійчук, Т. Попова, О. Устінов тощо.

Але сучасні виклики, що постали сьогодні перед медичною галуззю України, зокрема й на місцевому рівні, необхідність вироблення адекватного інструментарію забезпечення неперервності та якості медичних послуг у кризових умовах потребують подальшого вивчення та наукових досліджень.

Методи

Для досягнення мети дослідження застосовувалась низка загальних і спеціальних наукових методів, а саме: методи аналізу та синтезу, абстрактно-логічний метод – для вивчення наукових джерел, формування висновків і визначення дискусійних положень; емпіричний метод – для описання досвіду міжмуниципального співробітництва; статистичний метод – для висвітлення динамічних і структурних змін у процесі впровадження міжмуниципального співробітництва у сфері надання медичних послуг.

Результати

У європейських країнах міжмуниципальна співпраця має давні традиції. Для прикладу, у Франції ще наприкінці XIX століття стали з'являтися ради, які створювалися різними органами місцевої влади для управління комунальними послугами. А в Нідерландах

муниципальний закон, у який було включено положення про співпрацю між муниципалітетами та прилеглими територіями, датується 1851 роком (Концептуальні засади..., 2019).

У 1985 році у м. Страсбург було ухвалено Європейську хартію місцевого самоврядування, у ст. 10 якої визначалось: "Органи місцевого самоврядування мають право, здійснюючи свої повноваження, співробітничати та в межах закону створювати консорціуми з іншими органами місцевого самоврядування для виконання завдань, що становлять спільний інтерес" (Європейська хартія..., 1997).

Можливість консолідації ресурсів органами місцевого самоврядування знайшла своє відображення у Конституції України. У статті 142 міститься положення, що "територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проєктів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби" (Конституція України, 1996). У статті 28 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" закріплено аналогічну новелу (Про місцеве самоврядування..., 1997).

Але найбільшого поштовху міжмуниципальне співробітництво отримало з прийняттям у 2014 році Закону України "Про співробітництво територіальних громад" та розгортанням реформи децентралізації.

Згаданим вище Законом було дане чітке визначення, що "співробітництво територіальних громад (далі – співробітництво) – відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень" (Про співробітництво територіальних..., 2014). Також було встановлено цілу низку положень щодо співробітництва, що створило правовий фундамент втілення інструменту міжмуниципального співробітництва у життя.

Важливим для розуміння органами місцевого самоврядування сутності співробітництва громад стало визначення принципів його організації, основних форм та необхідних кроків для започаткування.

Основоположними принципами міжмуниципального співробітництва є:

- принцип законності як основи правової держави;
- принцип добровільності, чим закріплюється положення, що рішення, бути чи не бути учасником співробітництва, органи місцевого самоврядування приймають самостійно, як і рішення щодо його форми;
- принцип взаємної вигоди, тобто всі учасники співробітництва мають відчутти ефект від цього процесу, який може проявлятися у різних формах, наприклад, консолідація матеріальних, фінансових і кадрових ресурсів для кращої організації надання послуг, отримання можливості залучення додаткових фінансів або проявлятися у нарощуванні нематеріальних активів (збільшення інтелектуального потенціалу громад, активізація культурного життя, нарощування соціального капіталу, тощо);
- принцип прозорості та відкритості, яким регламентується необхідність ознайомлювати громадськість з проєктами договорів про співробітництво, звітувати про результати спільної діяльності, а також про використання бюджетних коштів тощо;

- принцип рівноправності суб'єктів співробітництва, що означає запобігання виникненню нерівних умов для будь-якого учасника;
- принцип взаємної відповідальності за результати співробітництва, чим закріплюється рівний розподіл як

вигод, так і ризиків реалізації договорів про міжмуніципальне співробітництво.

Наразі існує п'ять можливих форм співробітництва територіальних громад (рис. 1).

Рис. 1. Форми співробітництва територіальних громад (складено автором на основі Закону України № 1508-VII "Про співробітництво територіальних громад" (2014))

Задля започаткування співробітництва орган місцевого самоврядування, який є ініціатором організації партнерства в тій чи іншій сфері, має звернутися до потенційних учасників – інших органів місцевого самоврядування для обговорення можливостей такого партнерства. Лише після погодження відповідного рішення місцевими радами учасниками співробітництва укладається договір, який закріплює важливі аспекти реалізації прийнятого рішення.

Можна констатувати, що міжмуніципальне співробітництво, метою якого є розв'язання певних проблем декількох громад, наразі реалізується у чітко визначених законодавством межах, що іноді критикується експертами та пропонується розширення форм можливого співробітництва особливо в сучасних, дуже мінливих умовах.

Поряд із цим за останні роки міжмуніципальне співробітництво набирає обертів і для цього є багато підстав (Татарчук, 2019; Толкованов, 2011; Толкованов та ін., 2016), а саме:

- нестача матеріально-фінансових ресурсів для організації, підтримання та розвитку базових сфер життєдіяльності територіальної громади, що призводить до погіршення якості чи повного припинення надання тих чи інших послуг населенню, і це повною мірою стосується системи охорони здоров'я, особливо в сільській місцевості;
- економічна недоцільність організувати певну діяльність на рівні однієї територіальної громади за обмеженої кількості потенційних споживачів;
- нестача управлінського досвіду для самостійної організації надання окремих життєво важливих для мешканців громади послуг. До того ж через війну відбулось значне оновлення кадрового управлінського складу.

Зрозуміло, що за консолідації ресурсів декількох територіальних громад значно збільшується спроможність органів місцевого самоврядування організувати систему надання медичних послуг на

більш якісному рівні, важливим також є те, що налагоджуються тривалі взаємовигідні відносини між громадами-партнерами.

До переваг міжмуніципального співробітництва у сфері надання медичних послуг, на нашу думку, слід зарахувати:

- можливість створення та утримання на належному рівні інфраструктурних об'єктів, які окрема територіальна громада ніколи не могла б утворити за відсутності достатніх коштів, а на засадах об'єднання ресурсів це стає реальним. Це стосується і якості, доступності та обсягу медичних послуг, які органи місцевого самоврядування у змозі забезпечити своїм мешканцям. Фінансування із власних джерел і консолідовані ресурси для створення системи надання якісних послуг – це різні підходи і можливості для покращення якості життя населення;

- отримання нематеріальної вигоди від об'єднання різного досвіду, знань, навичок. Взаємопроникнення ідей сприяє знаходженню нестандартних, креативних рішень місцевих проблем, що особливо важливо в сучасних умовах, коли самі проблеми часто є нестандартними;

- отримання економічної вигоди як за рахунок того, що витрати розподіляються між учасниками співробітництва, так й тому, що знижується собівартість одиниці наданої послуги внаслідок збільшення кількості її споживачів (ефект масштабу);

- отримання управлінської вигоди завдяки залученню нових кваліфікованих кадрів. Сьогодні багато територіальних громад скаржаться, що не вистачає медичних працівників, а кадровий потенціал декількох громад, безумовно, буде набагато більшим. До того ж висококваліфіковані медичні працівники більш вмотивовані працювати в більшому закладі;

- масштабні спільні місцеві проекти є більш привабливими для входження у них приватного бізнесу. Тому формування державно-приватного партнерства, приватні інвестиції стають більш реалістичними.

Підсилити цю позицію можна спільним маркетингом переваг громад-партнерів;

• у громадах з'являються нові робочі місця унаслідок організації надання нових послуг (яких до укладання договорів про співробітництво громада не могла надавати через фінансову неспроможність) або розширення спектра тих послуг, що надавались раніше. На сьогодні це дуже суттєва перевага, тому що фінансові обмеження призводять до закриття в окремих громадах закладів охорони здоров'я та інших соціально-гуманітарних сфер, тобто люди втрачають роботу, а на тлі загальної несприятливої економічної ситуації це призводить до різкого зниження рівня життя та соціальної незгоди. Необхідно брати до уваги й наявність в громадах внутрішньо переміщених осіб, які теж потребують працевлаштування;

• збільшення громадської синергії учасників співробітництва, коли люди обговорюють спільні проблеми та співпрацюють задля їх розв'язання.

Тобто є багато аргументів стверджувати, що міжмуніципальне співробітництво є дієвим інструментом організації надання послуг, зокрема й медичних.

Водночас органи місцевого самоврядування ще не до кінця усвідомили сильні сторони міжмуніципального партнерства саме у сфері надання медичних послуг. Зокрема, станом на 25.06.2024 року, з 1119 укладених договорів про співробітництво лише 114 стосуються сфери охорони здоров'я, тобто 10 % (див. рис. 2).

Рис. 2. Розподіл договорів співробітництва за сферами діяльності за період 2014–2024 рр. (складено автором за даними Реєстру договорів про співробітництво територіальних громад (2024))

При цьому більшість територіальних громад не здатні утримувати, тим більш розвивати, медичні заклади вторинного рівня. Пояснюється подібна ситуація тим, що, з одного боку, це не є власною компетенцією місцевого самоврядування, а з іншого, передання багатопрофільних лікарень на фінансування в громади не забезпечується фінансовими ресурсами в повному обсязі.

Динаміка укладання договорів про міжмуніципальне співробітництво у сфері надання медичних послуг представлена на рис. 3.

Дані графіка демонструють, що поступово збільшується кількість договорів про співробітництво у сфері надання медичних послуг, особливо помітним цей процес був у 2021 році. Можна припустити, що це пов'язано з переданням у власність територіальних громад закладів охорони здоров'я, які перебували в управлінні ліквідованих районних державних адміністрацій. Утримання багатопрофільних лікарень, безумовно, стало викликом для багатьох органів місцевого самоврядування, які стали шукати шляхи розв'язання проблеми, одним з яких було міжмуніципальне співробітництво.

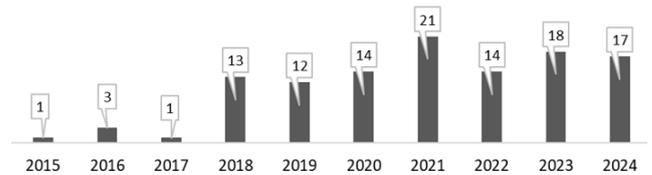

Рис. 3. Динаміка укладання договорів про співробітництво у сфері надання медичних послуг у 2015–2024 рр. (складено автором за даними Реєстру договорів про співробітництво територіальних громад (2024))

Що стосується форм міжмуніципального співробітництва, то здебільшого це договори у вигляді спільного проєкту, делегування виконання окремих завдань або спільного фінансування. Створення спільного комунального закладу медичного спрямування ще не стало поширеною практикою партнерства територіальних громад.

Подальшій активізації міжмуніципального співробітництва у сфері охорони здоров'я сприятиме розв'язання таких проблем, як:

- підвищення юридичної грамотності органів місцевого самоврядування щодо можливостей та особливостей співробітництва;
- вироблення чітких процедур моніторингу виконання договорів міжмуніципального співробітництва;
- підвищення кваліфікації осіб, відповідальних за сектор охорони здоров'я, у контексті сучасного менеджменту медичних закладів;
- інформаційна та консультативна підтримка органів місцевого самоврядування у процесі започаткування співробітництва;
- створення інформаційного ресурсу щодо найкращих практик забезпечення населення якісними і доступними медичними послугами шляхом організації співробітництва громад;
- спрощення процедур започаткування міжмуніципального співробітництва під час воєнного стану.

Дискусія і висновки

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що міжмуніципальне співробітництво у сфері охорони здоров'я може стати дуже дієвим інструментом підвищення якості, доступності та безперервності медичних послуг для мешканців територіальних громад. Особливо це важливо на сучасному етапі, коли до наявних проблем медичної галузі додалися виклики воєнного часу. У таких умовах консолідація зусиль усіх можливих партнерів може стати запорукою гідної відповіді на ці виклики та забезпечення стійкості системи охорони здоров'я на місцевому рівні.

Сама практика міжмуніципального співробітництва має стати предметом подальших наукових досліджень у контексті пропонування нових його організаційних форм, адаптації найкращого європейського досвіду, вдосконалення нормативно-правового та економічного механізмів реалізації проєктів співпраці громад.

Список використаних джерел

Європейська хартія місцевого самоврядування, ратифікована Законом України № 994_036 (1997, 15 липня) (Україна). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text 1985

Інтегрований підхід, безперервність та якість – ключові аспекти відновлення послуг з охорони здоров'я на рівні громади. (2024, 11 червня). Децентралізація. <https://decentralization.ua/news/18213>

Конституція України, Закон України № 254к/96-ВР (1996, 28 червня) (Україна). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 30. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Концептуальні засади організації міжмуниципального співробітництва в форматі "місто – село": Світова практика. (2019, 16 січня). Інститут громадянського суспільства. <https://www.csi.org.ua/news/kontseptualni-zasady>

Про місцеве самоврядування в Україні, Закон України № 280/97-ВР (1997, 21 травня). (Україна). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 24. <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0#Text>

Про співробітництво територіальних громад, Закон України № 1508-VII (2014, 17 червня). (Україна). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 34. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>

Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад (станом на 25.06.2024). (2024). Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. <https://mtu.gov.ua/content/reestr-dogovoriv-pro-spivrobitnictvo-teritorialnih-gromad.html>

Татарчук, Т. (2019, 13 березня). *Співробітництво територіальних громад: нові можливості для розвитку*. Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування. <http://buk-visnyk.cv.ua/misceve-samovryaduvannya/1362/>

Толканов, В. В. (Ред.). (2011). *Розвиток міжмуниципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід*. Крамар.

Толканов, В. В., & Журавель, Т. В., Врублевський, О. С., Осипенко, Н. М., Записний, Д. Ю., Костіна, Н. А., Шкільняк, М. М., & Щербак, Н. В. (2016). *Співробітництво територіальних громад (міжмуниципальне співробітництво – ММС)*. Тернопільський національний економічний університет.

References

About local self-government in Ukraine, Law of Ukraine № 280/97-VR (1997, May 21) (Ukraine). *The Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (BVR)*, 24 [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0#Text>

About the cooperation of territorial communities, Law of Ukraine № 1508-VII (2014, June 17) (Ukraine). *The Official Bulletin of the Verkhovna*

Rada of Ukraine (BVR), 34 [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>

An integrated approach, continuity and quality are key aspects of restoring health care services at the community level. (2024, June 11) *Detsentralizatsiia* [in Ukrainian]. <https://decentralization.ua/news/18213>

Conceptual principles of the organization of inter-municipal cooperation in the "city – village" format: world practice. (2019, January 16). Institute of Civil Society [in Ukrainian]. <https://www.csi.org.ua/news/kontseptualni-zasady>

Constitution of Ukraine, Law of Ukraine № 254к/96-ВР (1996, June 28). *Reports of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR)*, 30 [in Ukrainian] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> 1996

European charter of local self-government, Law of Ukraine № 994_036 (1997, July 15) (Ukraine). *The Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (BVR)*, 30 [in Ukrainian]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text 1985

Register of agreements on cooperation of territorial communities (as of June 25, 2024). (2024). Ministry of Development of Communities, Territories and Infrastructure of Ukraine [in Ukrainian]. <https://mtu.gov.ua/content/reestr-dogovoriv-pro-spivrobitnictvo-teritorialnih-gromad.html>

Tatarchuk, T. (2019, March 13) *Cooperation of territorial communities: new opportunities for development*. Bukovyna Herald of State Service and Local Self-Government [in Ukrainian]. <http://buk-visnyk.cv.ua/misceve-samovryaduvannya/1362/>

Tolkanonov, V. (Ed.). (2011). *Development of intermunicipal cooperation: domestic and foreign experience*. Kramar [in Ukrainian].

Tolkanonov, V. V., & Zhuravel, T. V., Vrublevsky, O. S., Osypenko, N. M., Zapisny, D. Yu., Kostina, N. A., Shkilynyak, M. M., & Shcherbak, N. V. (2016). *Cooperation of territorial communities (intermunicipal cooperation – ММС)*. Ternopil National University of Economics [in Ukrainian].

Отримано редакцією журналу / Received: 03.06.24

Прорецензовано / Revised: 20.06.24

Схвалено до друку / Accepted: 25.06.24

Bohdan TSIURKO, Chief Executive Officer (CEO)

ORCID ID: 0009-0009-7546-441X

e-mail: bohdan.tsiurko@mrt-m24.com

MEDISTAR LTD, Kyiv, Ukraine

INTERMUNICIPAL COOPERATION AS A TOOL FOR STRENGTHENING THE MEDICAL SERVICES PROVISION SYSTEM AT THE LOCAL LEVEL

Background. *The article examines the advantages and problematic aspects of intermunicipal cooperation in the field of health care, which should become a powerful tool for improving the quality of the provision of medical services at the local level.*

Methods. *To achieve the goal of the research, a number of general and special scientific methods were used, namely: methods of analysis and synthesis, abstract-logical method – for studying scientific sources, forming conclusions and defining debatable positions; empirical method – for describing the experience of inter-municipal cooperation; statistical method – to highlight dynamic and structural changes in the process of implementing inter-municipal cooperation in the field of providing medical services.*

Results. *It is proven that the reform of public administration in the direction of decentralization allowed territorial communities to obtain real rights to independently solve issues of local importance. Sectoral changes, including in the field of health care, became an important basis for the deployment of decentralization processes. At the same time, the increase in rights and responsibilities became a real challenge for many local self-government bodies, which lacked resources, experience, and human resources. Therefore, inter-municipal cooperation, when material and financial resources and management experience are combined, becomes a necessity to provide the population with quality services. The need for consolidation of efforts is especially relevant in the modern conditions of martial law. People's need for medical services is growing, and the real capabilities of territorial communities, on the contrary, are decreasing due to the direct destruction of medical infrastructure, the impact of economic shocks, a decrease in revenues to local budgets, a shortage of medical workers, etc.*

It was determined that cooperation between municipalities is an ancient tradition of European countries. Currently, this provision is enshrined in the regulatory and legal documents of Ukraine. The legislator regulated the essence of community cooperation, the basic principles and main forms of its implementation, and defined the procedure for initiating cooperation. The main factors of the deployment of inter-municipal cooperation, advantages and problems of inter-municipal cooperation in the field of providing medical services are highlighted.

Conclusions. *The current situation with the conclusion of inter-municipal cooperation agreements in the medical field has been studied. Insufficient activity of local self-government bodies in this area was identified and proposals were developed that would contribute to strengthening the cooperation of territorial communities in the provision of health care services.*

Keywords: *decentralization; inter-municipal cooperation; medical services.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.